

Sygn. akt III AUa 2290/18

III AUz 544/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSA Tadeusz Szweda
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2019 r. w Katowicach

sprawy z odwołania (...) A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale zainteresowanej N. K.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia

na skutek apelacji i zażalenia odwołującej (...) A. G.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 17 lipca 2018 r. sygn. akt VIII U 1323/18

- 1. z zażalenia, zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 częściowo i zasądza od A. G. na rzecz organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;**
- 2. oddala zażalenie w pozostałej części;**
- 3. zasądza od organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz A. G. kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu zażaleniowym;**
- 4. oddala apelację;**

5. zasądza od A. G. na rzecz organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA T.Szweda
Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 lipca 2018 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach w punkcie 1 oddalił odwołanie (...) A. G. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 18 grudnia 2017 roku stwierdził, że N. K. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) A. G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu w okresach od 21 grudnia 2015 roku do 3 stycznia 2016 roku i od 15 marca 2016 roku do 31 lipca 2017 roku, zaś w punkcie 2 zasądził od A. G. na rzecz organu rentowego kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, iż N. K., urodzona (...), jest lekarzem Od 2009 roku współpracuje z odwołującą, z którą zawierała umowy zlecenia. Umowa została zawarta w dniu 5 stycznia 2009 roku i swoim zakresem obejmowała świadczenie usług medycznych polegających na udzielaniu porad lekarskich z zakresu alergologii. Umowa była przedłużana na dalsze okresy - do 30 czerwca 2018 roku. Przedmiot umowy nie ulega zmianom.

Zainteresowana N. K. z dniem 20 grudnia 2015 roku rozwiązała stosunek pracy z C. w G., bo od 21 grudnia 2015 nabyła prawo do emerytury i podjęła jej wypłatę. Ponownie zatrudniła się na podstawie umowy o pracę w dniu 4 stycznia 2016 roku i była pracownikiem do 14 marca 2016 roku. W marcu 2016 roku rozpoczęła działalność gospodarczą. Zakres prowadzonej działalności gospodarczej pokrywa się z zakresem zawartej umowy zlecenia z odwołującą (...) A. G.. Zainteresowana N. K. nie zgłosiła się do dobrowolnych ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. A. G. wystawiła zainteresowanej za lata 2016-2017 PIT-11, wskazując przychód z tytułu umowy zlecenia. Zainteresowana N. K. wystawiała rachunki dla zleceniodawcy (...) A. G. i otrzymywała wynagrodzenie po potrąceniu zaliczki na podatek dochodowy, składki zdrowotnej.

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji z dnia 18 grudnia 2017 r. organ rentowy podniósł, iż płatnik składek A. G. wskazała, że zainteresowana w marcu 2016 roku rozpoczęła działalność gospodarczą tożsamą z wykonywaniem umowy zlecenia i wniosła

o korektę ustalonego podlegania ubezpieczeniom od tego okresu. N. K. została zgłoszona do ubezpieczeń jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia od 5 stycznia 2009 roku do 20 stycznia 2015 roku (ubezpieczenie zdrowotne) i od 21 grudnia 2015 roku do 3 stycznia 2016 roku do obowiązkowych ubezpieczeń: emerytalnego, rentowych, wypadkowego i zdrowotnego, od 4 stycznia 2016 roku do ubezpieczenia zdrowotnego. W dniu 27 lipca 2017 roku płatnik składek zgłosił zainteresowaną do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego w okresie od 15 marca 2017 roku do 31 lipca 2017 roku, a w dniu 4 września 2017 roku zwrócił się o korektę tej deklaracji.

Według Sądu Okręgowego opisany stan faktyczny jest bezsporny między stronami

i ustalony został na podstawie akt organu rentowego, przesłuchania zainteresowanej oraz umów zleceń, kopii informacji o dochodach i pobranych zaliczkach na podatek dochodowy, wystawionych rachunków z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz odwołującej.

W odwołaniu od zaprezentowanej decyzji organu rentowego (...) A. G. zarzuciła organowi rentowemu naruszenie art. 9 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W ocenie skarżącej organ rentowy zaniechał ustalenia, czy ubezpieczona w okresie od 21 grudnia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku podlegała innemu tytułowi ubezpieczenia, ani nie ustalił, czy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe ze zlecenia jest niższa od najniższej podstawy osób prowadzących działalność gospodarczą. Ubezpieczona w spornym okresie posiadała inny tytuł ubezpieczenia, a to działalność gospodarczą. Zainteresowana nie dokonała wyboru tytułu do obowiązkowych

ubezpieczeń społecznych. Skoro doszło do zbiegu dwóch tytułów ubezpieczeń, to organ rentowy winien wezwać do oświadczenia, który tytuł wybiera. Organ rentowy nie przeprowadził żadnego postępowania w zakresie wystąpienia przesłanek z art. 9 ust. 2 i ust 2a ustawy systemowej.

Sąd Okręgowy, przytaczając treść przepisów art. 9 ust. 2 i 2a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, podniósł, iż w niniejszej sprawie zbieg tytułu ubezpieczeń nie zachodzi, bowiem ubezpieczona jest emerytem i nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Sąd ten zauważył, że podstawę wydania decyzji stanowiły art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zdaniem tegoż Sądu, istota sporu w niniejszej sprawie polega na rozstrzygnięciu, czy usługi świadczone przez N. K. można potraktować jako realizację umowy zlecenia, czy też były one wykonywane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Zasadą jest, że zakres umów zlecenia nie powinien pokrywać się z usługami wykonywanymi w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że Izba Skarbowa w K. wydała interpretację przepisów podatkowych uznając,

że w przypadku lekarzy dopuszczalne jest wykonywanie pracy na podstawie umowy zlecenia mimo prowadzenia działalności gospodarczej o takim samym profilu (interpretacja z dnia 2 lutego 2017 roku, nr 2461-IBPB-1-1.4511.597.2016.2.ZK).

Według Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której N. K., jako osoba prowadząca działalność, wykonywała na podstawie umowy zlecenia usługi medyczne pokrywane się z zakresem działalności gospodarczej. O tym, że strony traktowały wykonywane przez nią czynności jako umowę zlecenia świadczą dokumenty księgowe (czyli rachunki, a nie faktury, PIT -11 dla zleceniobiorcy). Sąd ten podniósł, że w przypadku, kiedy ubezpieczona wykonywałaby usługi jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, niedopuszczalne byłoby wystawienie PIT-11, zaś dochód z wykonanych usług wykazano jako dochód z umowy zlecenia. Ponadto Sąd okręgowy wskazał, że rozliczanie dochodu z umów zlecenia i uzyskanego dochodu z działalności gospodarczej podlega odmiennym regułom w zakresie księgowości.

Zdaniem Sądu Okręgowego zachodziłaby podstawa do zmiany decyzji tylko w wypadku ustalenia, że N. K. w okresie od 15 marca 2016 roku do 31 lipca 2017 roku wykonywała usługi medyczne w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, a nie na podstawie umowy zlecenia. Wówczas nie podlegałaby obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

Natomiast skoro w okresie od 21 grudnia 2015 roku do 3 stycznia 2016 roku zainteresowana podlegała obowiązkowo tym ubezpieczeniom na podstawie art. 13 pkt 2 ustawy systemowej jako zleceniobiorca (nie prowadziła działalności gospodarczej), zaskarżona decyzja jest prawidłowa i odwołanie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., zostało oddalone.

Jednocześnie Sąd Okręgowy podniósł, że odwołująca wskazała wartość przedmiotu sporu w wysokości 12.000 zł, a organ rentowy – 14873,52 zł, zatem o kosztach orzekł na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (sprawa o podleganie ubezpieczeniom społecznym). Sąd ten dodał, że nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., zaś odwołująca nie powoływała żadnych szczególnych okoliczności uzasadniających odstąpienie od obciążania kosztami w postępowaniu sądowym.

Odwołująca (...) A. G. wniosła apelację oraz zażalenie.

W apelacji od zaprezentowanego orzeczenia skarżąca zarzuciła Sądowi pierwszej instancji:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegająca na:

- wadliwym przyjęciu, że zainteresowana podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu), jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (odwołującej), w sytuacji gdy z okoliczności niniejszej sprawy wynika, iż w spornym okresie zainteresowana świadczyła usługi na rzecz odwołującej w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, co wpływa na brak obowiązku odwołującej oskładkowania wynagrodzenia z tytułu wykonywanej umowy,

- pominięciu okoliczności, iż zainteresowana poparła stanowisko odwołującej w całości, co implikuje fakt, iż zamiarem stron przy zawieraniu umowy było świadczenie usług medycznych w ramach prowadzonej przez zleceniobiorcę (zainteresowaną) działalności gospodarczej, tym bardziej iż przedmiot klasyfikacji działalności był tożsamy z zakresem świadczonych usług,

1. naruszenie prawa materialnego, a to art. 65 § 2 k.c. poprzez niezasadne niezastosowanie w ten sposób, że Sąd Okręgowy niesłusznie przyjął na podstawie dokumentów księgowych, iż skoro rozliczanie dochodu z umów zlecenia i uzyskanego dochodu z działalności gospodarczej podlega odmiennym regułom w zakresie księgowości, a zainteresowana wystawiała rachunki zamiast faktur, to usługi te były świadczone w ramach umowy cywilnoprawnej, a nie w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, podczas gdy w niniejszej sprawie należało ocenić, jaki był zgodny zamiar stron i cel zawartej umowy, a jak wynika z oświadczeń stron złożonych w toku rozpoznania sprawy, zainteresowana świadczyła usługi na rzecz odwołującej w związku z prowadzoną specjalistyczną praktyką lekarską w ramach działalności gospodarczej,

2. naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez niezastosowanie zasady słuszności, z uwagi na istotne okoliczności niniejszej sprawy jak powstanie obowiązku zapłaty przez odwołującą równowartości składek za sporne okresy w związku rozstrzygnięciem kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym, a także nakład pracy wielu pełnomocników organu rentowego, co doprowadziło do niezasadnego obciążenia odwołującej kosztami zastępstwa procesowego według stawki minimalnej, w sytuacji gdy za nieobciążaniem tej strony kosztami lub ich obniżeniem przemawiały szczególne względy.

W oparciu o przedstawione zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę zaskarżonej decyzji organu rentowego i ustalenie, że zainteresowana N. K. nie podlega, jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) A. G., obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresach od dnia 12 grudnia 2015 do dnia 3 stycznia 2016 r. i od dnia 15 marca 2016 r. do dnia 31 lipca 2017 r., o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gliwicach. Nadto, z ostrożności procesowej, wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez nieobciążanie odwołującej kosztami zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego, ewentualnie obniżenie wysokości kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, zasądzonych od odwołującej na rzecz organu rentowego z kwoty 3.600,00 zł do 1.800,00 zł oraz o nieobciążanie odwołującej kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym z uwagi na zasady słuszności.

Według skarżącej, w spornym okresie zainteresowana świadczyła usługi na rzecz odwołującej w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, co wynika z okoliczności rozpoznawanej sprawy, a w szczególności zbieżnych stanowisk stron postępowania: odwołującej i zainteresowanej. Wynika to - jak podaje apelująca - z zamiaru stron i celu umowy, którą zawarły. Co więcej, rozpoczęcie prowadzenia przez zainteresowaną, która osiągnęła wiek emerytalny,

działalności gospodarczej, która odpowiadała faktycznemu zakresowi zlecenia, byłoby niecelowe, gdyby stronom nie zależało na obniżeniu kosztów,

co naturalnie jest prawnie dopuszczalne. Strony w istocie nie fakturowały faktycznie wykonywanych usług albowiem przyjęta przez nie praktyka w stałych stosunkach gospodarczych obejmowała wystawianie rachunków. Taki sposób rozliczania się strony utrwały od początku współpracy i nadal go kontynuowały go. Zdaniem apelującej Sąd Okręgowy zupełnie niesłusznie przyjął zatem na podstawie dokumentów księgowych, iż skoro rozliczanie dochodu z umów zlecenia i uzyskanego dochodu z działalności gospodarczej podlega odmiennym regułom w zakresie księgowości, a zainteresowana wystawiała rachunki zamiast faktur, to usługi te były świadczone w ramach umowy cywilnoprawnej, a nie w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. W niniejszej sprawie należało zatem wziąć pod uwagę, a następnie ocenić, jaki był zgodny zamiar stron

i cel zawartej umowy. Sąd Okręgowy jednak nie przeanalizował tych okoliczności, czym naraził się na uzasadniony zarzut naruszenia art. 65 § 2 k.c. Jak wynika bowiem z oświadczeń stron złożonych w toku rozpoznania niniejszej sprawy, zainteresowana świadczyła usługi na rzecz odwołującej w związku z prowadzoną specjalistyczną praktyką lekarską w ramach działalności gospodarczej i w tym też celu rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarcze.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji oraz

o zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

W zażaleniu na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 wyroku odwołująca A. G., ponownie zarzuciła Sądowi pierwszej instancji naruszenie przepisów postępowania cywilnego, a to art. 102 k.p.c. poprzez niezastosowanie zasady słuszności, z uwagi na istotne okoliczności niniejszej sprawy jak powstanie obowiązku zapłaty przez odwołującą równowartości składek za sporne okresy w związku rozstrzygnięciem kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym, a także nakład pracy wielu pełnomocników organu rentowego, co doprowadziło do niezasadnego obciążenia odwołującej kosztami zastępstwa procesowego według stawki minimalnej, w sytuacji gdy za nieobciążaniem tej strony kosztami lub ich obniżeniem przemawiały szczególne względy, o których mowa szczegółowo w uzasadnieniu zażalenia.

W oparciu o tak skonstruowany zarzut, wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez nieobciążanie odwołującej kosztami zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego. Z ostrożności procesowej, wnoszę natomiast o obniżenie wysokości kosztów zastępstwa procesowego, zasądzonych od odwołującej na rzecz organu rentowego z kwoty 3.600,00 zł do 1.800,00 zł. Nadto, wnoszę o nieobciążanie odwołującej kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym, z uwagi na zasady słuszności.

Zdaniem skarżącej w rozpoznawanej sprawie, za odstąpieniem od obciążania odwołującej kosztami zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego lub ich obniżeniem przemawia fakt, że odwołująca, jako płatnik składek, zostanie zobowiązana do zapłaty na rzecz organu rentowego kwoty 14.873,52 zł w związku z podleganiem ubezpieczeniom społecznym przez zainteresowaną. W spornych okresach, zainteresowana nie podlegała u odwołującej ubezpieczeniom społecznym, z uwagi na skomplikowany stan faktyczny i prawny oraz zbieg tytułów do objęcia zainteresowanej tymże obowiązkiem. Odwołująca działała zatem w dobrej wierze i nie można w tym zakresie zarzucić jej niedbalstwa lub uporczywości. Strona ta podjęła uzasadnioną obronę swoich interesów majątkowych poprzez złożenie odwołania, a obciążenie jej kosztami z tego tytułu jest krzywdzące. Dodatkowo za odstąpieniem od obciążania odwołującej kosztami zastępstwa procesowego albo przyznaniem organowi rentowemu tych kosztów w niższej wysokości, aniżeli stawka minimalna, przemawia nadto stosunkowo niski nakład pracy pełnomocników organu rentowego, który ogranicza się do złożenia odpowiedzi na odwołanie i stawienia tylko na pierwszej rozprawie. W tym kontekście – jak podnosi apelująca - zwrócić należy uwagę na to, że odwołująca w sposób obiektywny mogła przypuszczać, iż zaskarżona decyzja była niezasadna, albowiem nawet na rozprawie w dniu 24 kwietnia 2018 r. pełnomocnik organu rentowego oświadczył, że nie jest mu znana przyczyna objęcia zainteresowanej obowiązkiem opłacania składek z tytułu wykonywania umowy zlecenia u odwołującej

w okresie od 21 grudnia 2015 r. do 3 stycznia 2016 r. Okoliczność ta szczególnie uzasadniała kontrolę sądową decyzji wobec braku logicznego wyjaśnienia przez organ rentowy podstaw jej wydania. Z ostrożności procesowej, wnoszę natomiast o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez obniżenie kosztów zastępstwa procesowego na rzecz organu

rentowego z kwoty 3.600 zł do kwoty 1.800 zł. Aktualnie rzecz biorąc, bezspornym jest, że wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie wynosi dokładnie 14.873,52 zł. Niewątpliwie jednak, wysokość ta jest bliższa stawce minimalnej wynoszącej 1.800,00 zł przy wartości przedmiotu sporu powyżej 5.000 zł do 10.000 zł, niż stawce 3.600 zł stosowanej przy wartości sporu powyżej 10.000 zł do 50.000 zł. Zasady słuszności oraz szczególne okoliczności rozpoznawanej sprawy, o których mowa powyżej, uprawniają zatem Sąd orzekający do przyjęcia, że w tym konkretnym przypadku zastosowanie stawki minimalnej jest niewątpliwie zawyżone.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniósł o oddalenie zażalenia oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji jako własne, uznał, że apelacja jest bezzasadna, zaś zażalenie zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części.

1. Na wstępie zauważyć należy, iż Sąd pierwszej instancji trafnie wskazał, iż spór w niniejszej sprawie dotyczył prawnej kwalifikacji opisanych w zaskarżonej decyzji stosunków prawnych łączących N. K. z (...) A. G. w okresach od 21 grudnia 2015 roku do 3 stycznia 2016 roku i od 15 marca 2016 roku do 31 lipca 2017 roku. Nie ulega przy tym wątpliwości, iż organ rentowy w oparciu o dyspozycję normy art. 83 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy systemowej, uprawniony jest do wydawania decyzji, w których rozstrzyga o podleganiu ubezpieczeniom społecznym. Oczywistym jest również, że dokonuje przy tym kwalifikacji prawnej umów stanowiących tytuł do ubezpieczenia społecznego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2016 r., I UK 446/15, z dnia 10 stycznia 2017 r., III UK 53/16, z dnia 26 stycznia 2017 r., II UK 639/15). W tym kontekście, na uwagę zasługuje regulacja aksjologiczna, ujęta w treści norm Konstytucji RP. Po pierwsze, zwrócić należy uwagę, iż określona w treści art. 22 Konstytucji RP zasada swobody działalności gospodarczej, musi być odczytywana łącznie z normą odwołującą się do solidarności i ważnego interesu publicznego (art. 20 Konstytucji RP). Po drugie, normy konstytucyjne zawierają gwarancje prawa do zabezpieczenia społecznego (art. 67 Konstytucji RP). I wreszcie - po trzecie, przepis art. 84 Konstytucji RP wyznacza obowiązek ponoszenia ciężarów składkowych. W kontekście tego przepisu składki na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Pracy są świadczeniami pieniężnymi o charakterze publicznoprawnym. Składki te są zatem świadczeniami bezzwrotnymi, przymusowymi i nieodpłatnymi, co oznacza - zgodnie z zasadą automatyzmu ubezpieczeniowego - iż stosunek ubezpieczenia społecznego powstaje automatycznie z chwilą nawiązania stosunku prawnego rodzącego obowiązek ubezpieczeniowy (por. T. Zieliński, Ubezpieczenia społeczne pracowników. Zarys systemu prawnego - część ogólna, Warszawa - Kraków, 1994). Emanacją tej zasady jest regulacja przyjęta w treści art. 46 ustawy systemowej, nakładająca na płatnika składek szereg obowiązków związanych z obliczaniem, potrącaniem, rozliczaniem i opłacaniem składek.

2. Odnosząc się do przywołanego przez skarżącą prawa materialnego, należy wskazać, iż zgodnie z art. 353¹ k.c. strony mają możliwość wyboru rodzaju łączącego je stosunku prawnego, co jednak nie oznacza dowolności, bowiem przywołany przepis wprost wymaga, aby treść umowy nie sprzeciwiała się naturze danego stosunku prawnego, jego społeczno-gospodarczemu przeznaczeniu i ustawie (zob. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010 r., II UK 334/09). Punktem wyjścia do rozważań dotyczących charakteru spornych stosunków prawnych jest stwierdzenie, iż zgodnie z treścią przepisu art. 734 § 1 k.c., przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie, przy czym do pokrewnych do zlecenia umów o świadczenie usług (art. 750 k.c.) stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Użycie zwrotu „świadczenie usług”, opisuje - poprzez samo wykorzystanie liczby mnogiej - kategorię powtarzających się działań (zobowiązanie ciągłe). Podkreślenia wymaga, iż umowa o świadczenie usług (art. 734 w zw. z art. 750 k.c.) polega na zobowiązaniu dłużnika do podjęcia wymaganych czynności przy

zachowaniu wiążącego go stopnia staranności. Celem umowy o świadczenie usług jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Treść zobowiązania dłużnika pozostaje bowiem w ścisłej zależności od natury stosunku prawnego. W zobowiązaniach starannego działania podjęcie przez dłużnika wymaganych czynności przy zachowaniu wiążącego go stopnia staranności oznacza, że dłużnik wykonał zobowiązanie, pomimo iż nie osiągnięto określonego celu umowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006 r., II CSK 117/06).

3. W analizowanej sprawie, Sąd pierwszej instancji stwierdził, że w okresach objętych sporem zainteresowaną z płatnikiem łączyły stosunki cywilnoprawne, będące umowami starannego działania, czyli umowami o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy dotyczące zlecenia i jako takie, winny stanowić tytuł do objęcia zainteresowanej ubezpieczeniami społecznymi.

4. Sąd odwoławczy, realizując obowiązek ponownego, merytorycznego rozpoznania sprawy, jest uprawniony do dokonywania własnych ustaleń faktycznych, w oparciu o materiał dowodowy zebrany w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, bez konieczności ponawiania przeprowadzonych dowodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2017 r., I UK 212/16). Zatem analizując zgromadzony w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji materiał dowodowy, wskazać należy, iż treść oraz sposób realizacji stosunków prawnych łączących N. K. oraz (...) A. G.

w okresach objętych sporem wynika w sposób jednoznaczny z jasnych i spójnych

z dokumentów w postaci umowy zlecenia z dnia 5 stycznia 2009 r. (k. 30-31), aneksów do powyższej umowy: z dnia 31 grudnia 2014 r. (k. 32), z dnia 1 stycznia 2017 r. (k. 33) i z dnia 30 czerwca 2017 r. (k. 34), deklaracji podatkowych PIT 11 (36-40), rachunków

za świadczenie usług medycznych (k. 41-61) oraz wyjaśnień N. K.

(k. 64). W związku z powyższym nie ulega wątpliwości, iż - zgodnie z wyborem stron - przedmiotem analizowanych stosunków prawnych było świadczenie usług medycznych

(w oparciu o cywilnoprawny stosunek zlecenia) polegających na udzielaniu przez zleceniobiorcę porad lekarskich z zakresu alergologii. Powyższa teza odpowiada treści

i naturze realizowanych stosunków prawnych. Przeciwnie twierdzenie argumentowane jest jedynie chęcią optymalizacji (bezpodstawnego zmniejszenia) obowiązków składkowych.

5. Odnosząc się do poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych, stwierdzić należy, iż Sąd Okręgowy uznał trafnie, w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, że w okresie objętym sporem płatnika składek i ubezpieczoną łączyły umowy o świadczenie usług. Zatem Sąd ten nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny dowodów, a także ocena dowodów dokonana przez ten Sąd nie była w sprzeczności

z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Wbrew twierdzeniom apelującej, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej subsumpcji niewadliwych ustaleń faktycznych do norm prawa materialnego, a jego rozstrzygnięcie nie wymaga ingerencji Sądu odwoławczego.

6. Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł w punkcie 4 wyroku o oddaleniu apelacji.

7. Odnosząc się zaś do zażalenia podnieść należy, iż wystąpiły podstawy do zmiany zaskarżonego wyroku w punkcie 2 częściowo i zasądzenia od A. G. na rzecz organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwoty 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Otóż bowiem, rozstrzygając o kosztach zastępstwa procesowego w niniejszej sprawie, należy mieć na względzie, iż spór dotyczy decyzji z dnia 18 grudnia 2017 r. i odwołania wniesionego w dniu 23 stycznia 2018 r.. Zatem wskazać trzeba, iż na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 20 września 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1799)

w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804 oraz z 2016 r. poz. 1667) § 9 ust. 2 otrzymał brzmienie: stawki minimalne wynoszą 180 zł w sprawach o świadczenia pieniężne

z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego oraz w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym. Na mocy § 2 cyt. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 września 2017 r., do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, zaś na podstawie § 3, rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

8. Jednocześnie, oceniając żądanie skarżącej, odwołującej się do normy art. 102 k.p.c., wskazać należy, iż z żądaniem odstąpienia od obciążenia kosztami procesu wystąpił płatnik składek, profesjonalnie prowadzący - nastawioną na zysk - działalność pozarolniczą, którego obciąża ryzyko prowadzenia tej działalności i który jednocześnie nie wykazał, że nie jest

w stanie ponieść kosztów zastępstwa procesowego organu rentowego, według reguł opisanych w pkt 7.

9. Konkludując tę część rozważań, stwierdzić należy, iż Sąd drugiej instancji:

- w punkcie 1 wyroku orzekł na mocy art. 386 § 1 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.;

- w punkcie 2 wyroku orzekł na zasadzie art. 385 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.;

- w punkcie 3 wyroku rozstrzygnął na podstawie art. 98 i art. 99 k.p.c. w związku z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych;

- w punkcie 5 wyroku rozstrzygnął na podstawie art. 98 i art. 99 k.p.c. w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA T.Szweda
Sędzia Przewodniczący Sędzia